



# LOVIISAN KAUPUNKI

**TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMA-  
EHDOTUKSEN LAATIMISOHJE 2019–2021**

## TALOUSARVION 2019 VALMISTELUN PERIAATTEET JA TAVOITEASETANTA SEKÄ TALOUSSUUNNITELMAN 2019–2021 VALMISTELUA KOSKEVAT SUUNNITTELUOHJEET

### Sisällysluettelo:

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset.....	3
Kaupungin strategia.....	3
Talousarvion ja taloussuunnitelman 2019–2021 laadinnan lähtökohdat.....	4
Talousarvion 2019–2021 tavoiteasetanta .....	5
Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta .....	5
Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2019–2020.....	6
Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2019 .....	6
Investoinnit 2019–2021 .....	7
Vuoden 2019 talousarvioehdotuksen raami ja rahoitus .....	8
Valmistelun aikataulu .....	9
Talousarvion sitovuus.....	10
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla .....	10
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa .....	10
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä.....	11

### Lisätietoja:

Irene Malmberg, talousasiantuntija, puh. 0440 555 336

Jan Rosenström, henkilöstöpäällikkö, puh. 0440 555 210

## Kuntalain talousarviota koskevat säädökset

### Kuntalain 110. §:n mukaan

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

## Kaupungin strategia

Talousarvion 2019 taloussuunnitelman 2020–2021 pohjana on voimassa oleva strategia. Kaupunkistrategia hyväksyttiin joulukuussa 2016.

Strategiaa toteutetaan talousarvion vuosisuunnitelmien ja euromääräisten budjettien kautta. Strategialla ja talousarviolla tulee olla selvä keskinäinen yhteys, sillä resurssien kohdentamisen tulisi pohjautua voimassa olevaan strategiaan. Uudet valtuutetut kokoontuivat ensimmäiseen valtuuston kokoukseen 7.6.2017 ja kaupunginvaltuuston lähetekeskustelua ei ole tänä keväänä käyty. Valtuutetut kokoontuvat seminaariin elokuussa, jolloin strategian pohjalta nostetut signaalit resurssien allokontiööhön voidaan läpikäydä.

Taloussuunnitelmakauden 2019–2021 tavoiteasetantaa toteutetaan kaupungin strategian pohjalta. Hallituksen tavoitteena on saattaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus voimaan 1.1.2020. Tuolloin perusturvakeskuksen, maaseutuhallinnon sekä palo- ja pelastustoiminnan toiminnot irtoavat lähes kokonaisuudessaan kaupungin toiminnoista ja sulautuvat osaksi maakunnan tulevia rakenteita. Muutos katkaisee taloussuunnitelmakauden 2019–2021. Talousarviossa 2019 pyritään varautumaan tulevaan muutokseen olemassa olevan parhaan tietämyksen valossa ja kohdistamaan kustannukset oikeille kustannuspaikoille.

## Talousarvion ja taloussuunnitelman 2019–2021 laadinnan lähtökohdat

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen kirjanpidollinen tulos oli tilinpäätöksessä 2017 tilinpäätössiirtojen jälkeen 0,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Loviisan kaupungin velkamäärä kasvoi 102 euroa asukasta kohden tilikaudella 2017 ollen 2 365 euroa per asukas tilinpäätöksessä 2017.

Vuoden 2018 talousarvio on laadittu –0,5 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Alkuvuoden toteumatietojen perusteella tulos on negatiivinen, -0,8 miljoonaa euroa. Tulos noudattaa aikaisempien vuosien linjaa.

Verotulokehitys on toteutunut alkuvuodesta 2018 talousarvion mukaisena. Yhteisöveron kertymä on kuitenkin tulossa vähemmän kun on budjetoitu, koska kaupungin jako-osuus, joka on vahvistettu koko vuodelle laski 28 %. Valtionosuuksia taas saadaan noin 0,4 miljoonaa euroa talousarviota 2018 enemmän. Myyntitulojen oletetaan toteutuvan budjetin mukaisina.

Sote- ja maakuntauudistusta on suunniteltu toteuttavaksi vuodesta 2020. Muutoksiin liittyviä lakeja ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty. Kuntaliitto suosittaa (suositus 1.9.2017), että kunnat laativat vuoden 2020 taloussuunnitelmansa siten, että luvuissa ei huomioida mahdollista uudistusta. Valtionvarainministeriön laskelmien perusteella kaupunki menettää enemmän tuloja suhteessa menoihin. Menetys leikataan asteittain valtionosuuksissa vuodesta 2021 lähtien. Menetys on Loviisan kaupungille noin 102 euroa asukasta kohden. Valtionosuusmenetyksiin voidaan parhaiten vaikuttaa vuosina 2018 ja 2019 tehtävillä säästötoimilla sekä kuntatilastoinnin oikeellisuuden kautta. Valtionvarainministeriön laskelmat osoittavat, että mitä enemmän nettokustannussäästöjä saadaan sosiaali- ja terveystoimen menoista, sitä parempi on kuntien lähtötilanne uudistukseen.

Loviisan kaupungin organisaatiomuutos on ollut ajankohtainen muutama vuosi ja työn alla oleva uudistus on nyt määrä tulla voimaan 1.1.2019. Koska tässä vaiheessa lopullista kaupunginvaltuuston päätöstä ei ole olemassa, on ensi vuoden talousarvion perustamistyö rakennettu nykyisen organisaation pohjalta. Haasteita on sitten syksyllä missä vaiheessa saadaan keskuksissa uusi organisaatio rakennettu ja sen myötä uusi tilikartta vietyä kirjanpitojärjestelmään. Tavoite on, että järjestelmä toimisi uuden organisaation mukaan 1.1.2019 alkaen. Organisaatiomuutoksesta johtuen voi olla, että myös kaupunginvaltuuston on hyväksyttävä ainakin keskusten ylimeneviä määrärahoja uudestaan.

**Talousarvioraami 2019 ja vuoden 2020–2021 taloussuunnitelma** on rakennettu oletuksella, että menokehitys on tasapainossa kertyvien tulovirtojen kanssa. Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainon saavuttamiseksi on tuloihin lisätty metsämyyntiä kaikkiaan kolmelle vuodelle yhteensä noin 6,8 miljoonaa euroa. Kaupungin omistuksessa on 3 500 hehtaaria metsää, josta 2 700 hehtaaria on talousmetsää. Metsäalueiden myyntiä pyritään rajoittamaan myymällä enemmän rantatontteja ja peltomaata.

**Talousarvioraamissa** palkankorotusten vaikutuksen on arvioitu olevan tälle vuodelle 1 % ja ensi vuodelle 2,16 %. Talouskasvu on nyt 2 prosentin vuosivauhdissa ja vuoden 2019 talousarviokehityksessä on laskettu kuluihin kustannustason muutosta 2 %. Taloussuunnitelmavuosien kasvussa on arvioitu kustannusnousua 1,5 %.

Kokonaisverotuotot on arvioitu pysyvän samalla tasolla kun tänä vuonna, koska on arvioitu, että yhteisöverotuotot vähenevät. Kunnallisvero on laskettu nykyisen 19,75 %:n mukaan.

Loviisan kaupungin valtionosuuksien ennakoidaan laskevan vuonna 2019 yhteensä noin 0,5 miljoonaa euroa. Suunnitelmakaudella tulee valtionosuuksiin merkittäviä muutoksia jos maakuntauudistus toteutuu.

Valtionosuuksiin vaikuttavat merkittävästi verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, joka on viime vuosina Loviisan kaupungin kohdalla vaihdellut. Kuntaliiton valtionosuuslaskelmien mukaan verotulotasaus olisi vuonna 2019 noin 0,7 miljoonaa euroa kun se tänä vuonna on noin 1,0 miljoonaa euroa.

Talousarvioraamin mukaan vuoden 2021 lopussa on taseessa kertynyttä ylijäämää 17 miljoonaa euroa.

## Talousarvion 2019–2021 tavoiteasetanta

### Loviisan kaupungin toiminnan ja talouden tavoiteasetanta

Tavoiteasetanta perustuu valtuuston joulukuussa 2016 hyväksymään strategiaan.

Loviisan kaupungin visiona on olla paras pikkukaupunki. Meillä on aktiivisia ja osallistuvia asukkaita ja yrittäjiä. Meillä on merellistä asumisympäristöä ja luonnonrauhaa. Tarjoamme hyvät palvelut kahdella kielellä sekä vakaan kuntatalouden.

Strategiassa on nostettu esille seuraavat tavoitteet:

- 1) Monipuolistamme elinkeinopohjaa ja edistämme yrittäjyyttä niin päätöksenteossa kuin teoissa.
- 2) Tarjoamme korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä niin keskustassa kuin kyläkeskuksissa.
- 3) Päätöksentekomme on ihmisläheistä, osallistavaa, joustavaa ja nopeaa.
- 4) Edistämme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolista kulttuuri- ja vapaa-aikatarjontaa yhteisöllisyyttä painottaen.
- 5) Pidämme taloutemme tasapainossa ja väestökehityksen positiivisena.

Strategiaa toteutetaan talousarvion ja käyttösuunnitelmien kautta. Strategisista tavoitteista johdetaan ja valitaan seurattavat keskuskohtaiset avaintavoitteet. Resurssien kohdentamisen perusteena tulisi olla kaupungin vision saavuttaminen.

Avaintavoitteita valittaessa tulee huomioida tuleva sote- ja maakuntauudistus, väestön ennakoitu kehitys ja palvelutarve sekä kaupungin taloudellinen kantokyky ja tasapaino.

Laadukkaiden ja riittävien palveluiden järjestäminen ja turvaaminen myös tulevaisuudessa Loviisan kaupungin asukkaille varmistetaan parhaiten pitämällä Loviisan kaupungin talous vahvalla pohjalla

ja etsimällä proaktiivisesti pysyviä, rakenteellisia, tuottavuutta parantavia ja kustannuksia alentavia ratkaisuja.

Talousarviovuonna 2019 tavoitellaan nollatulosta. Keskuksilta edellytetään edelleen tuottavuutta pysyvästi parantavien ja kustannusten kasvua hillitsevien ratkaisujen löytämistä.

Tuottavuuden parantamisella tavoitellaan sitä, että tuotanto kasvaa kustannuksia enemmän. Tavoitteena on, että tuottavuuden lisäämisen avulla Loviisan kaupungin kulut tulevat edelleen pienenemään asiakaspalvelun kuitenkaan suuremmin heikentymättä.

## Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2019–2020

Henkilöstösuunnittelun lähtökohtana vuosina 2019 ja 2020 on strategian ja uuden organisaatorakenteen toimeenpano. Lisäksi suunnittelussa varaudutaan sote- ja maakuntauudistuksen tuomiin muutoksiin. Henkilöstöressurssien suunnittelun ja käytön tulee tukea kaupungin kilpailukyvyä ja vetovoimaisuuden parantamista.

Uuden organisaatio- ja johtamisrakenteen avulla luodaan isompia ja toimivampia tehtäväkokonaisuuksia sekä parannetaan yhteistyötä hallinnon eri osien välillä. Johtamisrakennetta kevennetään vähentämällä johtajien ja esimiesroolien lukumäärää mutta uudistuksen tavoitteena ei ole henkilöstön vähentäminen.

Henkilöstöressurssin kokonaiskäyttö pysyy vuoden 2018 tasolla. Palvelutarpeen kasvuun vastataan pääasiassa tuottavuutta nostamalla. Tuottavuuskasvua haetaan organisaation toimintatapojen ja johtamisen kehittämisestä sekä työhyvinvoinnin ja osaamisen vahvistamisesta. Tukipalvelujen järjestämisessä hyödynnetään entistä laajemmin vaihtoehtoisia palvelujen tuottamistapoja.

Rekrytointitarpeesta suurin osa syntyy eläkepoistuman ja muun henkilöstön vaihtuvuuden kautta. Kevan laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän noin 35 henkilöä vuosittain jaksolla 2019–2020. Eläkkeelle voi kuitenkin jäädä joustavasti 63–68 vuoden ikäisenä, minkä vuoksi vuosittaista eläkepoistumaa on vaikea ennakoita. Henkilöstön eläkkeelle siirtymisen ja muun vaihtuvuuden varalle keskuksilla on oltava valmiina suunnitelma siitä, millä muulla tavalla ja/tai muulla osaamisella tehtävät voidaan järjestää uudelleen ilman, että kaikkia virkoja tai tehtäviä täytetään rekrytoimalla uusi henkilö tilalle.

## Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2019

Keskusten tulee 17.8.2018 mennessä toimittaa henkilöstöpäällikölle yksityiskohtainen henkilöstösuunnitelma vuodelle 2019. Suunnitelman laadintaan toimitetaan valmis pohja ja siihen kirjataan virat ja tehtävät, joita varten 2019 talousarviossa varataan määrärahaa. Suunnitelman mukainen henkilöstöressurssi kirjataan suunnitelmaan henkilötöyvuosina.

Henkilöstömenojen lähtökohta on TP 2017+vuoden 2018 myönnetty henkilöstölisäys. Palkankorotuksiin on varattu tälle vuodelle 1 % ja vuodelle 2019 2,16 %:ia. Henkilöstötoimisto toimittaa keskuksille henkilösuunnittelun pohjaksi olemassa olevat palkkatiedot.

Vuoden 2019 henkilöstösivukulut ovat seuraavat:

KuEL-palkkaperusteinen maksu 16,15 %  
VaEL-palkkaperusteinen maksu (16,39 %), talousarvio-ohjelmassa käytetään 0,06 %  
eläkemenoperusteinen maksun ennakkolaskujen 2018 euromäärä \*1,04  
varhaiseläkemenoperusteinen maksun ennakkolaskujen 2017 euromäärä \*1,11  
sairausvakuutusmaksu 0,75 %  
työttömyysvakuutusmaksu 2,6 %  
tapaturmavakuutusmaksut 0,7 % (maatalouslomittajat 3,50 %).

## Investoinnit 2019–2021

Investointiohjelma laaditaan vuosille 2019–2021. Investointiohjelman laadintaa ohjaavat tulevaisuuden palveluverkko sekä voimassa oleva investointiohje.

Investointisuunnitelman 2019 pohjana on vuoden 2018 talousarviossa oleva investointisuunnitelma. Investointitason enimmäismäärää ja aiempia priorisointeja joudutaan tarkistamaan uudelleen talousarvion valmistelun yhteydessä. Investointimäärärahat ovat kuitenkin lähtökohtaisesti pitkälti sidottu jo päätettyihin investointeihin.

Pitkätähitimen investointisuunnitelma tarkistetaan ja priorisoidaan uudelleen siten, että vuosittainen investointitaso on yhtä suuri kuin vuosittaiset poistot, ja lainakanta pysyy enintään maan keskitasolla asukasta kohden mitattuna. Vuosittainen poistotaso on kaupungin osalta noin 3–4 miljoonaa euroa. Investointihankkeiden rahoitusmallit päätetään erikseen.

Investointisuunnitelman valmistuttua syksyllä raami tarkentuu lainakannan, rahoituskulujen ja poistojen sekä verotulojen että valtionosuuksien osalta. Taulukossa 1 esitetään voimassa oleva investointisuunnitelma.

Taulukko 1

Hanke	TA 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021
<b>Investointimenot yhteensä:</b>				
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	1 700	2 650	500	550
Perusturvakeskus	900	2 600	300	
Sivistyskeskus	1 580	7 580	4 950	4 300
Tekninen keskus	4 030	3 050	2 100	2 680
<b>Investointimenot yhteensä</b>	<b>8 210</b>	<b>15 880</b>	<b>7 850</b>	<b>7 530</b>
<b>Investointitulot yhteensä:</b>				
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	-400			
Perusturvakeskus				
Sivistyskeskus	-100	-75	-75	-30
Tekninen keskus				
<b>Investointitulot yhteensä</b>	<b>-500</b>	<b>-75</b>	<b>-75</b>	<b>-30</b>
<b>KAUPUNKI YHTEENSÄ NETTO:</b>	<b>7 710</b>	<b>15 805</b>	<b>7 775</b>	<b>7 500</b>
Asukasmäärä 31.12./Inv.antal 31.12	15 459	15 465	15 474	15 499
Lainakanta, €/asukas - Länestock, €/invånare *	2 549	3 311	3 451	3 684
* ml. Loviisan Vesiliikelaitos - inkl. Affärsverket Lovisa Vatten				
Lainakanta - Länestock 1000e	39 400	51 200	53 400	57 100

## Vuoden 2019 talousarvioehdotuksen raami ja rahoitus

### Raamiehdotus

#### Taulukko 2 Kaupunki

TULOSLASKELMA - RESULTATRÄKNING ilman liikelaitosta - affärsverket inte medräknat						
	2017	2018	2018	2019	TS 2020	TS 2021
Veroprocentti / Skattesats 19,75 %	Tilinpäätös Bokslut	Talousarvio+M Budget+F	Toteuma1-4 Förverkl.1-4	Raami Ramförslag	Ennuste Prognos	Ennuste Prognos
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter	19 214 010	18 074 108	5 480 829	20 864 000	21 017 000	20 502 000
Toimintamenot - Verksamhetsutgifter	-104 844 978	-105 858 096	-34 296 899	-108 044 000	-109 667 000	-111 314 000
<b>TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG</b>	<b>-85 630 968</b>	<b>-87 783 988</b>	<b>-28 816 070</b>	<b>-87 180 000</b>	<b>-88 650 000</b>	<b>-90 812 000</b>
Verotulot - Skatteintäkter	65 949 154	65 567 000	21 274 711	65 230 300	66 600 000	68 340 000
Valtionsosuudet - Statsandelar	25 226 825	23 888 540	8 127 239	23 850 700	23 970 000	24 497 000
Rahoitustulot ja menot - Finansieringsinkomster c	1 517 552	1 300 000	-3 587	1 536 000	1 400 000	1 300 000
<b>VUOSIKATE - ÅRS BIDRAG</b>	<b>7 062 563</b>	<b>2 971 552</b>	<b>582 292</b>	<b>3 437 000</b>	<b>3 320 000</b>	<b>3 325 000</b>
Poistot ja arvonalennukset - Avskrivningar och n	-3 546 186	-3 500 000	-1 262 826	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	-329 259					
<b>TILIKAUDEN TULOS -</b>						
<b>RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT</b>	<b>3 187 117</b>	<b>-528 448</b>	<b>-680 534</b>	<b>-63 000</b>	<b>-180 000</b>	<b>-175 000</b>
Poistoeron lis. (-) - väh. (+) - Avskrivn.diff.		46 000		22 000	177 000	177 000
Varausten lisäys tai vähennys - Ökning eller minskning av reserveringar	-2 807 066					
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ -</b>						
<b>RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT</b>	<b>380 051</b>	<b>-482 448</b>	<b>-680 534</b>	<b>-41 000</b>	<b>-3 000</b>	<b>2 000</b>
<b>Kertynyt ylijäämä - Ackumulerat överskott</b>	<b>17 884 897</b>	<b>17 402 448</b>	<b>17 204 363</b>	<b>17 213 363</b>	<b>17 210 363</b>	<b>17 212 362</b>
**Vuoden 2018 ylijäämäkertymä sisältää vesiliikelaitoksen 50 000 euron ylijäämätavoitteen, muilta vuosilta liikelaitokselta odotetaan nollatulosta.						



## Taulukko 3 Keskukset

Talousarvioraami keskuksittain (ulkoinen) - Budgetram centralvis (extern)							
	2017	2018	2018	2019	TS 2020	TS 2021	
	Tilinpäätös	Talousarvio+M	Toteuma1-4	Raami	Ennuste	Ennuste	
	Bokslut	Budget+Föränd	Förverkl.1-4	Ramförslag	Prognos	Prognos	
<b>DEMOKRATIAPALVELUT - DEMOKRATITJÄNSTER</b>							
Tulot - Inkomster	562 873	714 300	2 626	3 214 000	3 246 000	2 528 000	
Menot - Utgifter	-1 536 663	-1 365 929	-392 553	-1 371 000	-1 391 000	-1 412 000	
<b>Netto</b>	<b>-973 790</b>	<b>-651 629</b>	<b>-389 927</b>	<b>1 843 000</b>	<b>1 855 000</b>	<b>1 116 000</b>	
<b>YLEINEN HALLINTO JA KONSERNIHALLINTO - ALLMÄN FÖRVALTNING OCH KONCERNFÖRVALTNING</b>							
Tulot - Inkomster	4 536 417	4 559 608	1 134 114	4 290 000	4 277 000	4 345 000	
Menot - Utgifter	-14 024 603	-15 051 002	-4 554 243	-15 076 000	-15 302 000	-15 532 000	
<b>Netto</b>	<b>-9 488 187</b>	<b>-10 491 394</b>	<b>-3 420 129</b>	<b>-10 786 000</b>	<b>-11 025 000</b>	<b>-11 187 000</b>	
<b>PERUSTURVAKESKUS - GRUNDTRYGGHETSCENTRALEN</b>							
Tulot - Inkomster	8 746 630	8 157 635	2 833 954	8 418 000	8 502 000	8 587 000	
Menot - Utgifter	-52 436 755	-51 954 235	-17 290 827	-52 737 000	-53 528 000	-54 331 000	
<b>Netto</b>	<b>-43 690 125</b>	<b>-43 796 600</b>	<b>-14 456 873</b>	<b>-44 319 000</b>	<b>-45 026 000</b>	<b>-45 744 000</b>	
<b>SIVISTYSKESKUS - BILDNINGSCENTRALEN</b>							
Tulot - Inkomster	3 005 051	2 509 004	915 531	2 609 000	2 635 000	2 661 000	
Menot - Utgifter	-23 699 956	-24 239 387	-7 647 143	-25 507 000	-25 890 000	-26 278 000	
<b>Netto</b>	<b>-20 694 905</b>	<b>-21 730 383</b>	<b>-6 731 612</b>	<b>-22 898 000</b>	<b>-23 255 000</b>	<b>-23 617 000</b>	
<b>TEKNINEN KESKUS - TEKNISKA CENTRALEN</b>							
Tulot - Inkomster	2 363 040	2 133 561	594 603	2 334 000	2 357 000	2 381 000	
Menot - Utgifter	-13 147 001	-13 247 543	-4 412 134	-13 353 000	-13 556 000	-13 761 000	
<b>Netto</b>	<b>-10 783 961</b>	<b>-11 113 982</b>	<b>-3 817 531</b>	<b>-11 019 000</b>	<b>-11 199 000</b>	<b>-11 380 000</b>	
<b>KESKUKSET YHTEENSÄ - CENTRALERNA TOTALT</b>							
Tulot - Inkomster	19 214 010	18 074 108	5 480 829	20 865 000	21 017 000	20 502 000	
Menot - Utgifter	-104 844 978	-105 858 096	-34 296 899	-108 044 000	-109 667 000	-111 314 000	
<b>TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG</b>	<b>-85 630 968</b>	<b>-87 783 988</b>	<b>-28 816 070</b>	<b>-87 179 000</b>	<b>-88 650 000</b>	<b>-90 812 000</b>	

## Valmistelun aikataulu

Talousarvion laadintaan liittyvät oleelliset päivämäärät:

- 4.6.2018 Taloussuunnittelun valmistelun linjaukset ja raami kaupunginhallituksessa.
- 5.6.2018 Operatiivinen ohjeistus keskuksiin.
- 17.8.2018 Keskusten talousarvio- ja suunnitelmaehdotusten on oltava tallennettuna taloussuunnitelmaohjelmaan. Myös investointiehdotukset ja henkilöstösuunnitelmat on palautettava em. päivämäärän mennessä.
- 22.8.2018 Iltakoulu - valtuutetut ja viranhaltijat.
- 28.9.2018 Tekstiosat molemmilla kielillä viimeistään valmiina.
- 28.9.2018 Talousarvioesitykset käsitelty lautakunnissa ja Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunnassa.
- X.10.2018 Yhteistoimintakomitea.

29.–30.10.2018 Talousarvion 2019 ja taloussuunnitelman 2020–2021 käsittely kaupungin-hallituksessa.

14.11.2018 Talousarvion 2019 ja taloussuunnitelman 2020–2021 käsittely kaupungin-valtuustossa.

Operatiivinen aikataulu ja muut tarkemmat valmisteluohjeet löytyvät osoitteesta:

X:\Yhteiset\Talousraportit\Talousarvio\TA 2019 sekä yhteisestä työtilasta Talousarvio 2019.

## Talousarvion sitovuus

### Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla

Taloussuunnitelmakauden 2019–2021 tavoitteeksi asetetaan pysyvien rakenteellisten, tuottavuutta parantavien ja kustannuksia alentavien ratkaisujen löytäminen siten, että Loviisan kaupungin talous on jatkossakin terveellä pohjalla ja tasapainoinen.

- Suunnitelmakaudella poistotason on oltava realistinen ja suhteessa vuosikatteeseen.
- Lainakanta per asukas ei ylitä samankokoisten kuntien keskiarvotasoa.

Loviisan kaupungin sitovat tavoitteet kaupunginvaltuustoon nähden:

#### Tuloslaskelmaosa

- kaupungin vuosikate
- keskusten toimintakate.

#### Investointiosa

- investointien yhteismäärä
- hankekohtaisina investointeina kustannusarvioltaan yli 100 000 euron hankkeet.

#### Rahoitusosa

- pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä
- lainat per asukas.

### Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa

Vesiliikelaitokselta edellytetään samanlaisia toiminnan kehittämiseen ja tuottavuuden lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä kuin keskuksilta. Vesiliikelaitoksen on pystyttävä kattamaan kertyneet alijäämät suunnitelmakaudella. Tuottavuutta on lisättävä ja toimintoja aktiivisesti kehitettävä. Hinnankorotusten on oltava maltillisia.

Tuottavuuden toteutumista mitataan toimintakulujen ja tuotettujen kuutioiden suhteella. Liikelaitoksen johtokunnan tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Vesiliikelaitos on osa kaupunkia ja sen ulkoisen tuloslaskelman erät yhdistellään tilinpäätöksessä kaupungin tuloslaskelmaan riveittäin.

Vesiliikelaitoksen sitovat tavoitteet:

#### Tuloslaskelmaosa

- tilikauden 2019 tulos oltava vähintään + 50 000 euroa.

#### Tase

- kertyneen alijäämän kattaminen suunnitelmakaudella.

#### Investointiosa

- investointien yhteismäärä.

#### Rahoitusosa

- vesiliikelaitokselle myönnettävien lainojen enimmäismäärä.

Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioidaan pitkäaikaisten lainojen tarve, joille asetetaan enimmäisnostoraja.

### **Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä**

Loviisan kaupungin omistamien kiinteistöosakeyhtiöiden talouden on oltava tasapainossa ja terveellä pohjalla suunnitelmakauden 2019–2021 aikana.

Kiinteistöosakeyhtiöiltä edellytetään laadukasta asiakaspalvelua ja kannattavaa toimintaa siten, että kiinteistöosakeyhtiöt pystyvät itsenäisesti ja taloudellisesti terveellä pohjalla järjestämään vuokra-asuntotoimintaa.

Kaikissa tytäryhteisöissä noudatetaan Loviisan kaupungin konserniohjeen mukaista konsernipolitiikkaa. Osakeyhtiöiden hallitusten tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista.

Kaupunkikonsernin yhteenlaskettu lainamäärä asukasta kohden ei saa ylittää kuntakonsernien keskimääräistä tasoa.